

hominis dignitatem, dum ex illo genere victor diaboli nascitur, quod per diabolum fuerat victimum. Tertio, quia per hoc etiam Dei potentia magis ostenditur, dum de natura corrupta et infirma assumpsit id quod in tantam virtutem et dignitatem est promotum.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus Iebuit esse a peccatoribus segregatus, quantum ad culpam quam venerat destruere; non quantum ad naturam quam venerat salvare; secundum quam debuit per omnia fratribus assimilari, ut idem Apostolus dicit, ad Heb. 2. Et in hoc etiam mirabilior est ejus innocentia, quod de massa peccato subjecta natura assumpta tantam habuit puritatem.

Ad secundum dicendum, quod (sicut dictum est¹) oportuit, eum, qui peccata venerat tollere, esse a peccatoribus segregatum, quantum ad culpam cui Adam subiacuit, et quem Christus a suo delicto eduxit, ut dicitur Sapient. 10. Oportebat autem eum, qui mundare omnes venerat, non esse mundandum, sicut et in quolibet genere motus, primum movens est immobile secundum illum motum, sicut primum alterans est inalterabile. Et ideo non fuit convenienter ut assumeret humanam naturam ab ipso Adam.

Ad tertium dicendum, quod quia Christus maxime debebat esse a peccatoribus segregatus, quantum ad culpam, quasi summam innocentiae obtinens, conveniens fuit ut a primo peccatore usque ad Christum perveniret, medianibus quibusdam justis in quibus præfulgerent quædam insignia future sanctitatis. Et propter hoc etiam in populo, ex quo Christus erat nascitus, instituit Deus quedam sanctitatis signa, quæ incepérunt in Abraham, qui primus promissionem accepit de Christo, et circumcisíonem in signum fæderis consummandi, ut dicitur Genes. 17.

COMMENTARIUS:

Respondet D. Thomas affirmando, et congruentiae, quas adducit, sunt optimæ. Argumenta autem in contrarium facilia sunt, et ideo nihil in explicanda littera immorari oportet. Rem vero ipsam tractabimus infra, quæstio 31, ubi de Christi genealogia ejusque conceptione disseritur.

¹ In solut. præced.

DISPUTATIO XIV,

In quatuor sectiones distributa.

QUID POTERIT A DEO ASSUMI PER QUAMCUNQUE UNIONEM HYPOSTATICAM POSSIBILEM.

Quoniam ea, quæ pertinent ad naturam assumptam per incarnationem jam factam, et facilia sunt, et cum his connexa quæ sequenti quæstione tractat D. Thomas, ideo illorum disputationem differimus, et hanc de possibili præmittimus, quæ nonnihil etiam conferet ad intelligendum ea quæ jam facta sunt. Quatuor vero sunt quæ hic possunt in disputationem venire. Primo, suppositum creatum, seu natura in proprio supposito existens. Secundo, natura integra substantialis. Tertio, partes ejus. Quarto, accidentia; præter hæc enim nihil est in rebus creatis, de quo hie disputari possit. De natura autem, vel persona increata nihil dicendum est, cum per se notum sit non posse assumi.

SECTIO I.

Utrum natura existens in propria persona potuerit assumi.

1. Suppositis variis sensibus hujus quæstionis, quos circa articulum secundum D. Thomæ explicavimus, duo sunt certa. Primum est, personam creatam formaliter, et ut persona est, non esse assumptibilem, in quo convenient omnes Doctores, in 3, d. 1 et 5; Scotus, in Quodlib., quæst. 19, art. 3; Aureol., apud Capreol., in 3, d. 5, art. 2, in arg. contra secundam conclusionem. Est enim clara implicatio contradictionis, quia vel persona in suo conceptu formaliter includit negationem existendi in alio ut supposito, ut Scot. et alii volunt; vel certe includit modum per se existendi incomunicabiliter, ex quo modo immediate oritur illa negatio; et ideo illi modo directe repugnat in alio esse, seu ab alio terminari, est enim manifesta implicatio contradictionis; sicut in accidenti quamvis possit Deus accidens per se constituere, tamen quod ipsa actualis inherenter accidentis in subiecto per se sit, est manifesta repugnacia, quia ille modus inherenter includit formaliter vel radicaliter negationem modi essendi per se; et hac ratione dicitur personalitas ultimus terminus naturæ, quia in suo conceptu includit, ut persona per illam constituta in se et per se sit, cui directe repugnat

DISPUTAT. XIV. SECT. I.

quod ab alio sustentetur vel assumatur. Praeterea hac ratione non potest esse unio substantialis inter duas personas, quia non potest fieri ex illis una persona, et ideo etiam neutra potest aliam assumere. Confirmatur, quia, ut supra dicebam, disp. 11, sect. 3, de ratione personalitatis est incomunicabilitas, imo ad hoc potissimum poni videtur, ut ita terminet naturam, quod eam sic terminatam reddat incomunicabilem, et ideo dicitur esse ultimus naturæ terminus; ergo est aperta implicatio, talem terminum amplius terminari, seu constitutum per talem terminum alteri hypostaticice uniri. De ratione enim hujus termini, ut supra dicebam, non est quod sit incomunicabilis naturæ ut sic; nam potius est modus ac terminus ejus; est ergo incomunicabilis personæ, et interminabilis altero simili termino. Sicut etiam linea non potest terminari alia linea, nec punctus alio puncto, nec unum ubi formaliter alio ubi, nec una actio alia actione; et in universum una forma non potest suum veluti formalem effectum per aliam formam recipere, ut calor fieri nequit calidus alio calore; ita ergo nec personalitas ut sic potest alia personalitate personari seu terminari.

2. Secundo est certum, naturam præexistente in propria persona posse assumi, si per assumptionem et unionem ad aliam personam, privetur propria personalitate; hoc videtur per se evidens, quia non involvit maiorem repugnantiam, si assumatur natura præexistens in propria persona, et privetur personalitate propria, quam quod a principio assumatur, impediendo personalitatem propriam; illa enim unio, quæ impedit personalitatem propriam, potest etiam formaliter expellere præexistentem; virtus autem Dei, cum sit infinita, non minus potest effective expellere præexistentem personalitatem, quam, ne sequatur, impedire. Et confirmatur, nam potest Deus accidens prius inherens in subiecto privare modo inherenter, et per se constituere, et humanitatem jam existentem in Verbo posset privare modo unionis, et propriam personalitatem illi conferre; ergo et e contrario. Neque ullam rationem video quare possit de hoc dubitari; quanquam D. Thomas, 4 contra gent., c. 4, videtur contrarium indicare, dicens non posse naturam humanam in propria persona præexistentem assumi, nisi per corruptionem talis personæ; et ideo, inquit, oportuisset illum hominem corrumpi, quia unioni præexistit-

set, et per consequens humanam naturam in eo existentem. Sed hæc ratio parum concludit: oportuisset enim personam corrumpi, seu desinere esse formaliter quoad modum personalitatis; inde tamen non fit, ipsam humanitatem quoad substantialiam suam corrumpi, sed mutare tantum modum existendi; sicut e contrario, si Verbum nunc dimitteret humanitatem, destrueretur in humanitate modus unionis, non tamen substantialia ipsius naturæ. Unde etiam proprie et in rigore non sequitur necessarium fore, tunc corrumpi hunc hominem, sed tantum hanc personam humanam, ut, ex supra dictis disputatione 13, constat. Et ita existimo Div. Thomam hic art. 2 mutasse sententiam, non enim dixit impossibile esse humanitatem præexistere in propria persona, sed dicit frustra id futurum fuisse.

3. Tertio est certum, ad humanitatis assumptionem ex natura rei sequi ut propria personalitate privetur, et hoc, ut minimum, probabunt rationes statim adducendæ. Quod etiam sufficienter persuadet incarnationis mysterium. Cur enim privata fuisset Christi humanitas propria personalitate, nisi id saltem ex natura rei ad assumptionem esset consequutum? Tandem humanitas ipsa, cum limitata sit, propria personalitate adæquate terminatur; ergo saltem ex natura rei non admittit aliam; ergo, hoc ipso quod ei datur alia, ex vi illius actionis consequitur ut altera privetur.

4. Quartum ergo disputandum relinquitur, utrum natura terminata propria personalitate possit assumi, conservata propria personalitate, ita ut nec personalitas assumatur, sed sola natura, nec tamen corrumpatur, sed concomitante maneat terminans eamdem naturam. Sicut natura divina, cum per æternam generationem communicatur Filio, in illo terminatur propria Filii personalitate, non amittendo personalitatem Patris; vel sicut, si eadem humanitas, quæ nunc est assumpta a Verbo, conservata unione assumeretur etiam a Patre. Et hoc exemplum est, quod difficulter reddit hanc quæstionem, quia eadem natura existens in una persona aliena, potest assumi et terminari in alia, non amittendo priorem personalitatem; ergo eadem ratione natura existens in propria persona potest assumi et terminari ab aliena persona, conservata propria personalitate. Quam illationem ita constantem existimavit Scot., in 3, d. 4, quæst. 2, ut, ne concederet consequens, ne-

gaverit antecedens, et ex contradictorio antecedentis intulerit contradictorium consequentis. Alii vero, qui nullam etiam sufficientem rationem differentiae assignari posse existimant, de præsenti quæstione opinantur, non esse impossibile eamdem naturam simul esse in supposito proprio et alieno, sicut non repugnat simul esse in duobus alienis, vel si eadem natura divina simul esse potest in tribus propriis, nulla enim hic specialis contradictione assignari potest. Quam sententiam non invenio apud aliquem auctorem, solum audivi doctos aliquos viros ita sentientes et publice docentes, et revera non possunt ratione convincente impugnari.

5. Contraria vero sententia est communis Theologorum, supponentium eam magis quam probantum, ut videre est in Scoto supra, et Durand. I, q. 3, ad 2; Palud., q. 3, art. 2; Mars., in 3, q. 2, art. 3, dub. 1, ad 5; Capr. d. 1, ad 1 Scoti contra secundam concl.; Cajet. supra, q. 3, art. 6; Palacios, in 3, d. 1, disp. 3, ad finem; Henr., Quodl. 6, q. 7; qui tamen in assignanda ratione et implicatione contradictionis multum inter se discrepant. Prima sumitur ex Scot., quia natura creata non potest simul esse in multis personis, vel quia finita est, vel quia pendet a personis in quibus existit, et non potest simul pendere a multis. Sed hæc ratio supponit falsum, et supra soluta est, cum definitivimus eamdem humanitatem posse simul assumi a duabus personis divinis, cuius contrarium illa ratio probaret, si efficax esset. Et ideo alii auctores conantur repugnantiam ostendere, assignando differentiam inter naturam terminatam propria personalitate, et assumptam a Verbo.

6. Secunda ergo ratio ex Cajetano sit, quia natura assumpta terminatur ab aliena persona intensive, non tamen extensive; at vero per propriam personalitatem terminatur intensive et extensive, et ideo hæc personalitas propria non admittit consortium alterius personalitatis. Sed hæc ratio, nisi aliud addatur, potius est petitio principii quam probatio; per illa enim verba nihil aliud fit quam obsevrius repetere ipsam conclusionem; dicere enim naturam terminari personalitate propria intensive et extensively, nihil aliud est quam dicere ita terminari, ut non possit simul ab alia persona terminari; hæc autem est assertio cuius rationem indagamus. Addit ergo Cajetanus naturam existentem in propria persona constituere illam vi sua, quia secum afferit propriam personalitatem, velut a se manan-

tem; et ideo non potest hoc modo constitueri nisi unam personam; unde fit consequens, ut dum ita subsistit, non possit ab alia persona assumi, quia sequitur implicatio contradictionis, nimurum, quod esset una persona, et non esset una persona cum assumente. Sed neque vim hujus rationis satis percipio, quia ex illa solum habetur, naturam creatam solum posse constituere unam personam, tanquam proprium et connaturale principium, atque adeo ut sibi intrinsecam et connaturalem. Quod vero natura constituens hoc modo unam personam non possit assumi ut alio modo componat cum assumente aliam personam humanam, non potest illa ratione concludi; quia, hoc posito, non sequitur illa contradictione, sed tunc esset una persona connaturalis, et alia assumens, et persona assumens esset una et eadem cum persona composita resultante ex unione seu assumptione, quod solum est de intrinseca ratione unionis hypostaticæ; non tamen esset una et eadem cum persona quæ concomitanter tantum supponitur assumptioni; quod non videtur esse contra rationem unionis hypostaticæ, ut suo modo patet in casu supra positio de natura assumpta a duobus personis.

7. Et ideo addit ulterius Cajetanus, ex illo modo, quo humanitas terminatur propria personalitate, sequi ut, dum sic terminata est, non possit assumi quin assumatur talis personalitas, propter naturalem connectionem quam inter se habent; hoc tamen non sequitur, quando natura est terminata in aliena persona, quæ est quodammodo extrinseca, et non connexa cum ipsa natura. Sed adhuc non cogit ratio, quia cum personalitas sit, vel res, vel modus ex natura rei distinctus, nihil videtur repugnare humanitatem assumi, quæ est capax assumptionis, manente personalitate non assumpta, quia est incapax talis assumptionis; sicut supra dicebamus naturam unitam uni personæ posse assumi ab alia, non assumpto modo unionis cum priori persona, quia ille modus est inassimilabilis, et licet sit in ipsa natura, tamen distinguitur ab illa ex natura rei. In Trinitate etiam videmus eamdem naturam, ultimo terminatam in persona Patris, rursus terminari per relationem Filii, quamvis una personalitas non terminet personaliter aliam; ad hunc ergo modum potest faciliter intelligi, Verbum assumere et terminare naturam personatam, et non personalitatem ejus, cum inter hæc sit distinctio ex natura rei, quæ non reperi-

tur inter essentiam et personalitates divinas.

8. Præterea, licet in eodem Christi corpore sit præsentia localis in cœlo, et sacramentalis in Eucharistia, et unaquæque afficiat Christi corpus, illudque faciat alicubi præsens, tamen neutra afficit alteram, neque facit præsentem, quia ex natura rei distinguuntur a corpore, et inter se habent oppositionem, neque una est capax effectus formalis alterius; atque idem erit quotiescumque opposita vel dispara ta in eodem tertio conjuncta fuerint; ut si albedo et nigredo essent in eodem subjecto, illud quidem afficerent, inter se autem nihil communicarent quoad suos effectus formales; sic ergo esset in præsenti casu, si subsistentia propria et aliena eamdem naturam terminarent, non ideo sequi quod una alteram afficeret aut terminaret. Ratio denique a priori est, quia posset natura pendere a pluribus et singulis personalitatibus, licet una personalitas ab alia non penderet; quia neque una personalitas indigeret alia, neque haberet influxum ullum vel habitudinem ad illam, sed mere concomitanter se haberent.

9. Quare addit ultimo Cajetanus, personalam divinam esse infinitam, et supra capacitatem naturæ humanæ, personalitatem autem creatam esse finitam, et quasi adæquatam ipsi humanitati. Sed hoc nihil ad præsentem questionem referre video; quanquam enim humana natura existens in propria persona sufficienter et adæquate terminetur, ita ut neque natura sua appetat aliam personalitatem, neque habeat naturalem capacitatem ejus, non inde fit implicare contradictionem, ut supra naturam excellenti modo terminetur per infinitam personalitatem Verbi. Cur enim non dicemus hoc posse Verbum propter infinitatem suam? Etenim cum persona Verbi non solum adæquate, sed etiam excellenter terminet naturam humanam, et nihilominus possit simul terminari ab alia persona, cur eadem natura, licet adæquata terminetur propria personalitate, non poterit simul terminari ab excellenti modo?

10. Tertia ergo ratio sumitur ex Durando et Capreolo, scilicet, quia una natura non potest simul terminari duabus personalitatibus, quæ non tantum in propria ratione personalitatis et incomunicabilitatis, sed etiam in ratione subsistendi distinguuntur, quia non potest una natura, nisi unica subsistentia subsistere; et ideo natura divina potest tribus relationibus terminari, quia illæ non distin-

guuntur in ratione subsistendi, sed in sola incomunicabilitate; et propter eamdem causam potest eadem natura creata eisdem relationibus divinis simul terminari, non vero potest simul terminari propria personalitate et divina, quia hæc non solum in incomunicabilitate, sed in ratione subsistendi distinguuntur. Sed hæc ratio primum supponit falsum, quia relations divinæ re vera distinguuntur in propria ratione subsistendi; et quamvis convenient in cōmuni et absoluta subsistentia, possunt tamen proxime et immediate assumere eamdem naturam, et terminare illam, solum per proprias subsistentias. Deinde non ostendit repugnantiam, cur non posset eadem natura pluribus subsistentiis subsistere, vel propriis, vel alienis, vel altera propria, et altera aliena, sicut potest ignis simul esse calidus dupli calore, altero innato, altero adventitio.

11. Quarta ratio sit, quia natura existens in propria persona, existit existentia creata, in persona autem Verbi existit existentia in creata; repugnat autem eamdem naturam simul existere per creatam et increatam existentiam. Sed hæc ratio et falsum supponit, quia natura nunquam existit extra causas, nisi per existentiam creatam; et illo admisso, non ostendit cur repugnet eamdem naturam illis duabus existentiis simul existere; vel enim repugnaret solum quia duæ sunt, et hoc non, alias nec posset eadem natura simul existere duabus existentiis relativis increatis; vel repugnat, quia una est creata et altera increata, et oporteret ostendere speciale impli cationem quæ hinc sequatur, nulla enim appetet.

12. Quinta ratio additur a quibusdam, quod personalitas propria est intrinseca, et ideo non secum compatitur aliam extrinsecam; duæ autem personalitates connaturales et intrinsecæ, ut sunt in natura divina, vel duæ etiam extrinsecæ, ut essent respectu humanitatis duæ personæ divinæ, si illam assumerent, non habent predictam repugnantiam. Sed hæc ratio, ex hoc præcise quod una sit intrinseca, et alia extrinseca, nullam sufficientem repugnantiam declarat. Nam, si intrinsecum dicatur, quod est intime conjunctum, etiam persona assumens naturam est intime conjuncta, et unio ad illam est maxime intrinseca. Unde inter uniones ad plures personas esset eadem repugnantia. Item hoc modo duæ formæ inhærentes sunt intrinsecæ sub jecto, et duo ubi seu duæ præsentiae, et tamen Deus conjugit hæc, etiamsi alioqui disparata

sint, vel opposita in eodem subjecto. Si autem intrinsecum dicatur quod est connaturale, extrinsecum vero quod adventitium est, sicut Deus conservat in eodem subjecto duas formas, vel duo ubi præternaturalia et extrinseca, ita potest conservare unum naturale, et aliud adventitium. Neque hoc refert quicquam ad repugnantiam, si alioqui inter effectus formales talium formarum vel modorum non declaretur repugnantia.

13. Sexta ratio sumitur ex Paludano et Durando, quia personalitas relativa non excludit consortium alterius personalitatis relativæ ab eadem natura; at vero personalitas absoluta excludit conjunctionem seu consortium cuiuscumque alterius personalitatis; quia ergo personalitas propria est absoluta, ideo natura, quæ per illam terminata est, non potest per aliam personalitatem simul terminari; quia vero natura assumpta ab una persona divina solum per relativam personalitatem terminata est, ideo potest simul ab alia persona divina assumi. Hæc ratio est probabilis, tamen non satis ostendit cur implicet contradictionem, personalitatem absolutam simul conjungi in eadem natura cum relativâ; quia, licet verum sit personalitatem absolutam esse limitatam, et natura sua non admittere aliam, non tamen inde sequitur hoc non posse fieri virtute divina. Nam etiam una forma natura sua non admittit aliam in eodem subjecto, et tamen Deus potest facere ut simul existant. Et confirmatur, quia si fieri posset ut suppositum creatum, verbi gratia, angelicum, terminaret humanam naturam, illo posito, natura humana terminata ab Angelo posset simul assumi a Verbo, et tamen personalitas Angeli absoluta est. Antecedens quamvis a Paludano consequenter negetur, videtur per se satis clarum, et contrarium non esse verisimile, supposito quod eadem natura potest esse in dupli supposito alieno, quia non potest ibi ostendi specialis repugnantia.

14. Responderi potest ex Henrico supra, personalitatem relativam non excludere consortium alterius personalitatis ab eadem natura per identitatem cum illa, quæ non potest esse cum personalitate absoluta. Sed hoc non videtur referre, nam illa duo supposita relativa realiter distinguuntur ab humanitate, quam terminare simul possunt; ergo, quod in alia natura sint idem, nihil refert, cum non terminent per id in quo sunt idem, sed in quo distinguuntur. Item illa ratio ad summum probat, duas personas abso-

lutas, vel absolutam et relativam, non posse esse connaturales eidem naturæ, non vero quod de potentia absoluta non possint illam terminare, quia ad hoc non est necessaria identitas personæ terminantis vel assumentis cum natura terminata vel assumpta; ergo omnis alia identitas est impertinens et per accidens.

15. Ultima ergo ratio, quæ mihi maxime satisfacit, est, quia propria et creata subsistentia solum est modus quidam intrinsecus per se existendi; hic autem modus habet formalem et immediatam repugnantiam cum illo modo unionis, quem habet natura assumpta in alieno supposito, quia esse per se, et in alio, sunt modi ita repugnantes inter se, ut unus proxime includat negationem alterius. Quod exemplo sumpto ex aliis modis similibus bene explicari potest; fieri enim non potest quod eadem virga simul sit recta et curva, quia illi modi, licet positivi sint, includunt immediatam repugnantiam. Et simili ratione, idem accidens non potest simul per se esse, et actualiter inhærere, et sic de aliis. Et ex hac ratione facile sumitur ratio differentiæ, cur eadem natura possit simul esse in duabus personis extrinsecis, non vero in propria et aliena; quia, scilicet, magis repugnat inter se modus existendi per se et in alio, quam duo modi existendi in alio, quia illi duo modi ita se habent, ut unus includat negationem alterius, isti vero minime, sed sunt prorsus disparati; sicut idem accidens potest simul esse in duobus subjectis, non tamen simul per se et in alio. Et eadem ratione intelligitur facile cur possit eadem natura divina esse in tribus personis, scilicet, quia in omnibus illis est per se, et omnes illæ personalitates sunt veluti modi per se existendi, et non dicunt unionem ad extrinsecam personam; modi autem per se existendi inter se comparati non includunt illam repugnantiam, et negationem mutuam, quam includunt modi per se et in alio.

16. Dices: etiam humanitas assumpta a Verbo per se existit in Verbo, quia in illo subsistit. Cur enim magis dicetur esse per se per propriam subsistentiam, quam per alienam, cum ab utraque distinguatur, et in utraque suo modo nitatur vel sustentetur? Nam quod alteri uniatur per modum distinctum, alteri vero non, videtur nihil referre. Respondetur, longe aliter esse naturam in propria persona et in aliena, nam in propria est quasi sibi ipsi innitens, in aliena est quasi sustentata

ab illa, et ideo modus propriæ subsistentiæ oppositam omnino rationem habet cum modo unionis. Ac denique in hoc sensu natura assumpta non est proprie per se, nec subsistit in se, sed in alio quod proprie dicitur subsistere in illa.

17. *Objectio.* — *Responsio.* — Potest denique hæc ratio, et simul communis hæc Theologorum sententia confirmari ex doctrina, et modo loquendi Conciliorum et Sanctorum de hoc mysterio; quia enim in Christo Domino facta est substantialis unio hypostatica inter humanam naturam, et divinam personam, definiunt omnes esse in Christi humanitate unicam tantum personam increatum et divinam, illamque solam in illa humanitate subsistere; sentiunt ergo illum medium unionis humanitatis ad Verbum repugnare cum persona creata, illamque formaliter excludere; quomodo interdum Sancti dicunt, personam consumpsisse personam, ut supra vidimus. Dicetur fortasse, ex natura rei verum esse illos duos modos inter se repugnare, et hoc satis esse ut in Christi humanitate non permanenter personalitas creata, non tamen necessarium esse ut contradictionem implicet. Sic enim in materia de Eucharistia, ex praesentia corporis Christi sub speciebus inferunt Concilia absentiam substanciali panis, quia ex natura rei sequitur, licet oppositum non repugnet. Sed hoc mihi non satisfacit, quia cum hoc mysterium omnino sit supernaturale, et in eo tota ratio facti sit potentia facientis, si de potentia absoluta fieri potuit, ut humanitas assumeretur sine privatione suæ personalitatis, non esset ratio sufficiens ad negandum ita factum esse, cum illud non repugnet alicui perfectioni Christi, vel hujus unionis. Et deinde, quia si illi duo modi ex natura rei repugnant, inde fit (non ratione formæ, sed saltem ratione materie) ut simpliciter et de potentia absoluta repugnent; scilicet, quia illi duo modi non repugnant ut formæ contrarie, sed ut modi proxime incidentes negationem mutuam, seu contradictionem, ut explicatum est.

18. Neque exemplum de Eucharistia est ad rem: quia Concilia non colligunt absentiam panis ex naturali repugnantia cum praesentia corporis Christi, quæ fortasse nulla est, sed colligunt ex veritate verborum quibus fit consecratio, ut suo loco dicetur. Cum qua veritate, supposita significacione verborum, quam propriam et genuinam esse intellexit, ac declaravit Ecclesia, omnino repugnat sub-

stantiam panis manere cum corpore Christi. Sic ergo in praesente, ex locutionibus Scripturæ, quibus de Christo Deo homine loquitur ut de una et eadem persona, intellexit Ecclesia non esse in Christo Domino personam humanam creatam; ergo intellexit veritatem illarum locutionum non posse consistere cum persona creata. At vero, si esset possibile humanitatem assumptam simul subsistere in propria persona, illæ omnes locutiones essent veræ, etiamsi in Christo esset duplex persona; non ergo habuisset Ecclesia sufficiens fundamentum ex quo veritatem personæ Christi colligeret. Non ignoror conjecturam hanc posse habere probabilem respondionem, nimirum ex illis locutionibus immediate inferri, personam ipsam increatum in humanitate subsistere, et quia in Scriptura vel tota fidei doctrina nulla fit mentio alterius personæ in illa humanitate subsistentis, hanc esse virtuale exclusionem seu negationem alterius personæ, sicut quia non revelantur nobis nisi tres personæ Trinitatis, ibi virtute revelatur non esse quatuor. Sic ergo Scriptura cum nobis tantum revelet unam Christi personam, virtute negat plures esse in Christo personas. Et ad hoc etiam conduit naturalis repugnantia, etiamsi de potentia absoluta non esset. Quare etiam oppositam sententiam censeo probabilem, quam video doctis viris non displicere; ratio etenim a nobis facta non est demonstratio, sed solvi etiam potest. Nihilominus sententia proposita magis probanda videtur, tum quod communis sit; tum etiam quod existat aptior ad fidei mysterium declarandum; tum demum quod ratione satis probabili suadeatur.

19. Una vero superest difficultas, quia hæc ratio facta ad summum probat, humanitatem, in uno et eodem loco existentem, non posse simul habere illos duos modos existendi; tamen si constituamus humanitatem esse in duobus distinctis locis, nulla videtur repugnantia quod in uno habeat personalitatem propriam, et per se existat, in alio vero illa careat, et existat in Verbo. Dici potest primo, humanitatem ita uniri Verbo, ut ex vi illius unionis necessario maneat illi unita, ubicunque existit, idque propter summam Verbi simplicitatem, et ineffabilem modum illius unionis, quæ abstrahit ab hoc et illo loco, et fit ad ipsum Verbum secundum se; propter hanc enim causam, quamvis Christus secundum humanitatem localiter moveatur, ipso Verbo secundum se immutato manente, sem